# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0404U001404

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 15-04-2004

**Статус:** Захищена

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Ліханов Артур Федорович
2. Likhanov Artur Fedorovich

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Вид дисертації:** кандидат наук

**Аспірантура/Докторантура:** ні

**Шифр наукової спеціальності:** 03.00.16

**Назва наукової спеціальності:** Екологія

**Галузь / галузі знань:** Не застосовується

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Не застосовується

**Дата захисту:** 25-02-2004

**Спеціальність за освітою:** 7.070402

**Місце роботи здобувача:** Донецький національний університет імені Василя Стуса

**Код за ЄДРПОУ:** 02070803

**Місцезнаходження:** 21021, м.Вінниця, вул. 600-річчя, 21

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** Д 08.051.04

**Повне найменування юридичної особи:** Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

**Код за ЄДРПОУ:** 02066747

**Місцезнаходження:** проспект Гагаріна, 72, м. Дніпро, Дніпропетровський р-н., Дніпропетровська обл., 49010, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Донецький національний університет імені Василя Стуса

**Код за ЄДРПОУ:** 02070803

**Місцезнаходження:** 21021, м.Вінниця, вул. 600-річчя, 21

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:**

**Коди тематичних рубрик:** 34.39.53, 87.03

**Тема дисертації:**

1. Аномальна мінливість рослин в умовах техногенних екосистем Донбасу.

2. Anomalous variability of plants under conditions of technogenic ecosystems of Donbass.

**Реферат/анотація:**

1. Об'єкт - квіткові рослини з ознаками аномальної мінливості. Мета - встановлення основних типів морфологічних аномалій квіткових рослин, визначення їх впливу на екофізіологічні функції та з'ясування їх значення в процесах адаптації. Методи дослідження - еколого-морфологічні, еколого-анатомічні та екофізіологічні. Дисертаційну роботу присвячено вивченню аномальної мінливості рослин в умовах техногенних екосистем Донбасу. В період 1999 - 2003 рр. морфологічні аномалії нами було виявлено у 115 видів квіткових рослин. Встановлено, що в Донбасі головною причиною виникнення морфозів у рослин є комплексний вплив антропогенних та природно-кліматичних факторів. З'ясовано, що тератогенність факторів посилюється під час посухи, в умовах високих або низьких температур. Виявлено зворотну залежність між кількістю опадів, що випадають у період формування квіток у Armeniaca vulgaris L., і частотою трапляння у даного виду аномальних квіток. На підставі множинного кореляційного аналізу доведено, що

тератогенез квіток Armeniaca vulgaris супроводжується ослабленням взаємозв'язків морфологічних ознак і трансформацією типових для даного виду кореляційних плеяд. З'ясовано, що морфогенез листків більш чутливий до техногенного забруднення, ніж морфогенез квіток. В умовах промислових зон у деревних рослин частота трапляння аномальних листків збільшується до 10-25 %. У рослин з аномальною будовою вегетативних органів підсилюються ксероморфні ознаки. За морфо-функціональним критерієм запропоновано виділяти три групи аномалій в будові вегетативних та генеративних органів рослин: нейтральні, негативні (деструктивні) та позитивні (преадаптаційні). Галузь - навчальний процес, фітоіндикація.

2. Object - flower plant with tags of anomalous variability. The aim is to fixing of the main types of morphological anomalies of flower plant, to defining their influencing on ecophysiology function and to defining of their value during acclimatization. Methods - ecological-morphological, ecological-anatomical and ecophysiologycal. The thesis is devoted to studying the anomalous variability of plants under conditions of technogenic ecosystems of Donbass. In a period from 1999 to 2003 morphological anomalies have been revealed in 115 types of flower plants. It has been determined that in Donbass the main reason for the appearance of plants morphoses is a complex influence of anthropogenic and natural-climatic factors. It has been ascertained that factors teratogeneity is intensified during drought, under conditions of high or low temperatures. Inverse dependency has been revealed between precipitation amount in the period of flowers formation of Armeniaca vulgaris L. and between frequency of anomalous flowers occurrence: when precipitation amount increases 2 times, the amount of anomalous flowers decreases in 1,7 times. On the basis of plural correlation analysis it was proved that flowers teratogenesis of Armeniaca vulgaris is accompanied by the weakening of interconnection morphological features and by transformation peculiar to the given type of correlations pleiades. It has been detected that morphogenesis of leaves is more sensitive to technogenic contamination than morphogenesis of flowers. Under conditions of industrial zones, the frequency of anomalous leaves occurrence increases up to 10-25 %. Xeromorphic features are intensified in plants with anomalous construction of vegetative organs. On the grounds of the morpho-functional criterion it is proposed to distinguish three types of anomalies in the structure of vegetative and generative plant organs: neutral, negative (destructive) and positive (adaptational). Sphere - training courses, phytoindication.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:**

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:**

**Підсумки дослідження:**

**Публікації:**

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:**

**Зв'язок з науковими темами:**

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

### Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глухов Олександр Захарович

2. Glukhov Alexandr Zakharovich

**Кваліфікація:** д.б.н., 03.00.1

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Бессонова Валентина Петрівна
2. Бессонова Валентина Петрівна

**Кваліфікація:** д.б.н., 03.00.16

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Маленко Яна В'ячеславівна
2. Маленко Яна В'ячеславівна

**Кваліфікація:** к.б.н., 03.00.16

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Рецензенти**

## VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** Травлєєв Анатолій Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** Травлєєв Анатолій Павлович

**Відповідальний за підготовку облікових документів**

**Реєстратор**

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** Юрченко Т.А.